

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 14.10.2009
COM(2009) 154 galīgā redakcija

2009/0157 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, lēmumu un autentisku aktu atzīšanu un izpildi mantošanas jomā un par Eiropas mantojuma apliecības izveidi

{SEC(2009) 410}

{SEC(2009) 411}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. Priekšlikuma konteksts

1.1. Vispārīga informācija

Eiropas Kopienas dibināšanas līguma (turpmāk tekstā – „Līgums”) 61. pantā ir paredzēts pakāpeniski izveidot kopīgu brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, jo īpaši pieņemot pasākumus attiecībā uz tiesisko sadarbību civillietās. Līguma 65. pantā ir skaidri minēti pasākumi, kuru mērķis ir „uzlabot un vienkāršot tiesas nolēmumu, tostarp ārpustiesas lēmumu, atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās”, kā arī „veicināt dalībvalstīs piemērojamo tiesību saderību kolīziju normu un jurisdikcijas jautājumos”. Balstoties uz šo pamatu, ir pieņemts liels skaits tiesību aktu, jo īpaši Regula (EK) 44/2001¹, kuru piemērošanas jomā nav mantojumi.

Eiropas instrumenta pieņemšana attiecībā uz mantojumiem bija 1998. gada Vīnes rīcības plāna² viena no prioritātēm. Hāgas programmā³ ir izteikts aicinājums iesniegt tiesību aktu, kas aptver visu problemātisko jautājumu kopumu: piemērojamos tiesību aktus, jurisdikciju un atzīšanu, administratīvos pasākumus (mantojuma apliecības, testamentu reģistrācija). Saskaņā ar ietekmes analīzes secinājumiem testamentu reģistrācijas jautājums tiks izskatīts Kopienas turpmākā iniciatīvā.

1.2. Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Priekšlikumam pievienotajā ietekmes analīzē ir uzsvērts pārrobežu mantojumu nozīmīgums Eiropas Savienībā. Materiālo tiesību noteikumu, kā arī starptautiskās jurisdikcijas vai piemērojamo tiesību aktu noteikumu dažādība, lielais iestāžu skaits, kurās var vērsties starptautiska mantojuma gadījumā, kā arī mantojuma sadrumstalotība, kas rodas šo atšķirīgo noteikumu rezultātā, traucē personu brīvai kustībai Eiropas Savienībā. Tātad šīs personas šobrīd saskaras ar ievērojamām grūtībām, lai īstenotu savas tiesības starptautiskas mantošanas gadījumā. Šie dažādie noteikumi neļauj pilnībā īstenot privātīpašuma tiesības, kuras saskaņā ar Eiropas Kopienas Tiesas iedibināto judikatūru ir neatņemama pamattiesību sastāvdaļa, kuru ievērošanu nodrošina Tiesa⁴. Šī priekšlikuma mērķis ir ļaut personām, kuras dzīvo Eiropas Savienībā, jau iepriekš organizēt savu mantojumu un efektīvi nodrošināt mantinieku un/vai legātāru tiesības, un citu ar mirušo saistīto personu, kā arī mantojuma kreditoru tiesības.

2. Apspriešanās rezultāts – ietekmes analīze

Pirms šī priekšlikuma sagatavošanas tika veikta plaša apspriešanās ar dalībvalstīm, citām iestādēm un sabiedrību. Komisija saņēma "Pētījumu par starptautiskajiem mantojumiem Eiropas Savienībā", ko bija veicis Vācijas Notāru institūts 2002. gada novembrī⁵. Apmēram

¹ OV L 12, 16.1.2001., 1. lpp.

² OV C 19, 23.1.1999.

³ Skatīt Eiropadomes 2004. gada 4. un 5. novembra Briseles sanāksmes prezidentūras secinājumus.

⁴ EKT, 28.4.1998., C-200/96 – *Metronome Musik*, ECR 1998 I-01953; 12.7.2005., C-154 un 155/04 – *Alliance for Natural Health and others*, ECR 2005 I-06451.

⁵ <http://www.successions.org>.

60 atbildes tika saņemtas saistībā ar Komisijas Zaļo grāmatu par mantošanu un testamentiem⁶, kas publicēta 2005. gada 1. martā, un tai sekoja sabiedriska uzklausišana 2006. gada 30. novembrī⁷. Tā sauktā „PRM III/IV” ekspertu grupa, ko Komisija izveidoja 2006. gada 1. martā⁸, sanāca kopā septiņas reizes laikposmā no 2006. līdz 2008. gadam; Komisija rīkoja valsts ekspertu sanākumi 2008. gada 30. jūnijā. Saņemtie viedokļi apstiprina, ka ir nepieciešams Kopienas tiesību akts šajā jomā, un atbalsta priekšlikuma pieņemšanu, kurš cita starpā ietvertu jautājumus par piemērojamo tiesību aktu, jurisdikciju, lēmumu atzīšanu un izpildi un Eiropas mantojuma apliecības izveidi⁹. Šāda tiesību akta pieņemšanu atbalstīja Eiropas Parlaments¹⁰ un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja¹¹. Komisija ir veikusi ietekmes novērtējumu, kas pievienots priekšlikumam.

3. Priekšlikuma juridiskie aspekti

3.1. Juridiskais pamats

Līguma 67. panta 5. punktā paredzēts, ka Padome pieņem 65. pantā paredzētos pasākumus atbilstoši Līguma 251. pantā paredzētajai koplēmuma procedūrai, izņemot „aspektus, kas attiecas uz ģimenes tiesībām”.

Vispirms ir jāuzsver, ka lielākajā daļā dalībvalstu, izņemot Ziemeļvalstis, mantošanas tiesības ir noteiktas kā joma, kas nav saistīta ar ģimenes tiesībām, ņemot vērā tās dominējošos īpašuma aspektus. Pat materiālo tiesību līmenī pastāv lielas atšķirības starp abām jomām. Mantojuma tiesību galvenais mērķis ir noteikt mantojuma nodošanas noteikumus, kā arī regulēt paša mantojuma nodošanu. Atšķirībā no mantojuma tiesībām ģimenes tiesības attiecas uz juridisko attiecību pārvaldīšanu saistībā ar laulību vai partnerību, personu izcelsmi un ģimenes stāvokli. To galvenā sociālā funkcija ir ģimenes saišu aizsardzība. Turklāt pretēji ģimenes tiesībām, kurās indivīdu gribai ir ļoti neliela nozīme un kurās lielāko daļu attiecību regulē sabiedriskās kārtības noteikumi, mantojuma tiesības ir joma, kurā liela nozīme ir tiesību īpašnieka gribai.

Tātad pastāv pietiekama autonomija starp šīm abām civiltiesību nozarēm, lai šīs jomas varētu tikt izskatītas atsevišķi viena no otras. Turklāt, tā kā tas ir izņēmums, uz Līguma 67. panta 5. punkta otro ievilkumu joprojām attiecas strikta interpretācija un piemērošana no iestāžu puses. Līdz ar to šo izņēmumu nepiemēro šai regulai attiecībā uz mantošanu.

Jautājumā par to, vai ir vajadzīgi pasākumi iekšējā tirgus pienācīgai funkcionēšanai, Kopienas iestādēm ir zināma rīcības brīvība. Šī priekšlikuma mērķis ir atcelt visus šķēršļus, kas traucē personām brīvi pārvietoties un ko rada atšķirības dalībvalstu noteikumos, kas regulē starptautiskus mantojumus.

⁶ COM(2005) 65, <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l16017.htm>.

⁷ http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/successions/news_contributions_en.htm

⁸ OV C 51, 1.3.2006., 3. lpp.

⁹

http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/successions/contributions/summary_contributions_successions_fr.pdf

¹⁰ 2006. gada 16. novembra Rezolūcija P6_TA(2006)0496.

¹¹ 2005. gada 26. oktobra atzinums, OV C 28., 3.2.2006., 1.-5. lpp.

3.2. Subsidiaritātes princips

Priekšlikuma mērķus var sasniegt tikai ieviešot kopējus noteikumus starptautisku mantojumu jomā, kuriem ir jābūt identiskiem, lai nodrošinātu pilsoņiem juridisko drošību un paredzamību. Tādējādi dalībvalstu savrupa rīcība darbotos pretēji šim mērķim. Pastāv Hāgas Konvencija par mantošanai piemērojamo tiesību aktu (turpmāk tekstā - „Konvencija”), kura nekad nav stājusies spēkā¹². Hāgas 1961. gada 5. oktobra Konvenciju par kolīzijas normām attiecībā uz testamentārām klauzulām ir ratificējušas 16 dalībvalstis. Būtu vēlams, lai Kopienas interesēs arī pārējās dalībvalstis ratificētu šo konvenciju.

Visas apspriešanās un pētījumi parādīja šajā priekšlikumā ietverto problēmu lielo nozīmi.

3.3. Proporcionalitātes princips un juridiskā instrumenta izvēle

Priekšlikumā paredzēts vienīgi tas, kas nepieciešams tā mērķu sasniegšanai. Ar šo priekšlikumu netiek saskaņotas ne dalībvalstu mantošanas tiesības, ne īpašuma tiesības. Tas neskar arī dalībvalstīs mantojumiem piemērojamos nodokļu noteikumus. Līdz ar to attiecībā uz starptautiskajām mantošanām joprojām varēs pastāvēt neatbilstības starp dalībvalstu nodokļu sistēmām, kā rezultātā var rasties dubulta aplikšana ar nodokli vai diskriminācija. Komisija plāno iesniegt paziņojumu, lai runātu par šiem jautājumiem 2010. gadā.

Lai nodrošinātu juridisko skaidrību un paredzamību, ir vajadzīgas skaidras un vienotas tiesību normas, nosakot, ka tiesību aktam ir jābūt regulas veidā. Šie mērķi tiktu apdraudēti, ja dalībvalstīm būtu noteikumu īstenošanas interpretācijas brīvība.

4. Komentāri par atsevišķiem pantiem

4.1. I nodaļa. Darbības joma un definīcijas

1. pants

Jēdziens „mantošana” ir jāinterpretē neatkarīgi, un tas ietver visus mantošanas aspektus, jo īpaši nodošanu, pārvaldību un likvidāciju.

To tiesību vai mantu neietveršana, kuras radušās vai nodotas citādi, nevis kā mantojums nāves gadījumā, aptver ne tikai „kopīpašuma” formas, kas zināmas saskaņā ar *common law*, bet arī visu veidu dāvinājumus atbilstoši civiltiesībām.

Izņēmums, kas paredzēts attiecībā uz *trust*, nerada šķēršļus, lai mantojumiem piemērotu tiesību aktu, kas to reglamentē saskaņā ar šo regulu.

Panta j) punktā ir precizēts, ka regulu piemēro, lai iegūtu lietu tiesības uz īpašumu mantošanas ceļā, nevis šādu tiesību saturam. Regula neskar dalībvalstu īpašuma tiesību *numerus clausus*, īpašumu un tiesību klasifikāciju, un šādu tiesību īpašnieka prerogatīvu noteikšanu. Tādējādi principā nav pieņemama nezināmu lietu tiesību izveide, nezinot tiesību aktus īpašuma atrašanās vietā. Tiesību akts mantošanas jomā nevar ieviest dalībvalstī, kurā atrodas īpašums, īpašuma tiesību klauzulu vai šādas klauzulas atņemšanu, ja šī valsts par to nezina. Piemēram, lietojuma tiesības (uzufruktu) nevar ieviest valstī, kurā tās netiek atzītas. Tomēr izņēmumu

¹² Hāgas 1989. gada 1. augusta Konvencija par nāves izraisītai mantošanai piemērojamo tiesību aktu.

nepiemēro attiecībā uz dalībvalstī, kurā atrodas mantošanā esošais īpašums, atzīto lietu tiesību pārņemšanu.

Īpašuma tiesību publicēšana, jo īpaši zemes reģistra darbība un ietekme, ko rada ierakstīšana vai neierakstīšana šajā reģistrā, arī nav iekļauta.

2. pants

Tiesas: Visbiežāk mantošana tiek kārtota ārpus tiesām. Šajā regulā izmantotais tiesu jēdziens ir plašākā nozīmē un ietver citas iestādes, ja tās veic tiesvedības funkcijas, jo īpaši deleģētā veidā, ietverot notārus un tiesas sekretārus.

4.2 II nodaļa. Jurisdikcija

4. pants

Jurisdikcijas noteikumi attiecībā uz mantošanu dalībvalstīs ievērojami atšķiras. Tas rada pozitīvus konfliktus, ja vairāku dalībvalstu tiesas paziņo, ka tām ir jurisdikcija, vai negatīvus konfliktus, ja neviena tiesa neuzskata, ka tai ir jurisdikcija. Lai pilsoņiem novērstu šādus sarežģījumus, ir nepieciešami vienoti noteikumi. Tās dalībvalsts jurisdikcija, kurā mirušajam bija pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta, ir visbiežāk izmantota, un tā bieži atbilst mirušā īpašuma atrašanās vietai. Šīm tiesām ir jurisdikcija, lai pieņemtu lēmumus par mantošanu kopumā un par visiem tās aspektiem, neatkarīgi no tā, vai tā tiek izskatīta bezstrīdus kārtībā vai strīdus kārtībā.

5. pants

Lietas nodošanai piemērotākai tiesai nebūtu jānotiek automātiski, ja mirušais ir izvēlējis kādas citas dalībvalsts tiesību aktu. Kompetentajai tiesai būtu jāņem vērā jo īpaši mirušā, mantinieku, legātāru un kreditoru intereses un viņu pastāvīgā dzīvesvieta. Šie noteikumi ļautu galvenokārt rast līdzsvarotu risinājumu situācijās, kad mirušais ir dzīvojis neilgu laiku dalībvalstī, kuras pilsonis tas nav, un mirušā ģimene ir palikusi tā izcelsmes dalībvalstī.

6. pants

Ja mirušais ir dzīvojis trešā valstī, šie noteikumi nodrošina Kopienas mantinieku un kreditoru piekļuvi tiesu iestādēm, ja atrašanās vietai ir ciešas saiknes ar dalībvalsti, ņemot vērā īpašuma esību.

9. pants

Ciešajām saiknēm starp mantojuma noteikumiem un lietu noteikumiem ir nepieciešama dalībvalsts, kurā atrodas īpašums, tiesu īpaša jurisdikcija, ja šīs dalībvalsts tiesībās ir noteikta tās tiesu iesaistīšanās. Tomēr šī jurisdikcija ir strikti ierobežota tikai attiecībā uz īpašuma nodošanas lietu tiesību aspektiem.

4.3 III nodaļa. Piemērojamie tiesību akti

16. pants

Vienots režīms

Apspriešanās skaidri parādīja trūkumus, ko rada tā sauktā „sadališanas” sistēma, kurā uz kustamā īpašuma mantošanu attiecas mirušā dzīvesvietas tiesību akti un uz nekustamā īpašuma mantošanu attiecas tās valsts tiesību akti, kurā atrodas īpašums. Tā rada vairākus mantojuma kopumus, no kuriem katrs ir pakļauts citiem tiesību aktiem, kas atšķirīgi nosaka mantiniekus un viņu attiecīgo daļu, kā arī mantojuma sadalījumu un likvidāciju. Vienotas sistēmas regulas izvēle ļauj piemērot mantojumam vienus tiesību aktus, tādējādi izvairoties no neērtībām. Vienots režīms ļauj arī testatoram plānot sava īpašuma godīgu sadalījumu saviem mantiniekiem neatkarīgi no šo īpašumu atrašanās vietas.

Piesaistes faktors: mirušā pēdējās pastāvīgās dzīvesvietas tiesību akti

Regula saglabā šos tiesību aktus, nevis pilsonības valsts tiesību aktus, jo šie tiesību akti atbilst mirušās personas interešu centram un bieži vien vietai, kur atrodas lielākā daļa šīs personas īpašumu. Šāda piesaiste ir labvēlīgāka integrācijai pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī un nerada nekādu diskrimināciju attiecībā uz personām, kuras tajā dzīvo, neesot tās valsts pilsoņi. Pastāvīgā dzīvesvieta ir tādējādi iekļauta vairāku dalībvalstu kolīzijas normās un visos modernos juridiskajos instrumentos, jo īpaši Konvencijā.

17. pants

Visās dalībvalstu juridiskajās sistēmās ir mehānismi, kas paredzēti, lai nodrošinātu mirušā tuvāko radnieku uzturlīdzekļus un galvenokārt mehānismus attiecībā uz rezervēto mantojuma daļu. Tomēr testatori, kuri ir tādas dalībvalsts pilsoņi, kurā dāvinājumi starp dzīvām personām ir neatsaucami, var apstiprināt to derīgumu, izvēloties savas valsts tiesību aktus kā mantošanai piemērojamos tiesību aktus. Regulas galvenais mērķis ir nodrošināt to, ka šie mehānismi tiek ievēroti. Ļaujot testatoram izvēlēties piemērojamos tiesību aktus, bija jāatrod kompromiss starp šāda veida izvēles priekšrocībām - juridisko drošību un vislielākajām iespējām plānot mantojumu – un mirušā tuvāko radnieku, jo īpaši pārdzīvojušā laulātā un bērnu likumīgo interešu aizsardzību. Tāpēc regula atļauj testatoram tikai izvēlēties tiesību aktu, kas reglamentē viņa pilsonību, un tas ir jāizvērtē saistībā ar vispārējiem noteikumiem, kas ļauj piemērot likumu par dzīvesvietu. Šī izvēle ļauj testatoram, kurš ir izmantojis Eiropas Savienības piedāvāto brīvas pārvietošanās iespēju, bet kurš vēlas saglabāt ciešu saikni ar savu izcelsmes valsti, saglabāt šīs kultūras saiknes mantošanas ceļā. Šo risinājumu ieteica arī Eiropas Parlaments.

Citu izvēļu izslēgšana. Regulā nav ietverta iespēja kā mantošanai piemērojamos tiesību aktus izvēlēties tiesību aktus, kas attiecas uz īpašumtiesībām, kuras izriet no laulības attiecībām. Šāds noteikums būtu atļāvis veikt vairākas izvēles, jo saskaņā ar īpašumtiesībām, kas izriet no laulības attiecībām, laulātajiem ir lielākas piemērojamo tiesību aktu izvēles iespējas. Tas būtu pretrunā iepriekš minētajiem mērķiem.

18. pants

Ir jāparedz noteikumi par tiesību aktiem, ko piemēro mantojuma līgumiem un savstarpējiem testamentiem, kurus izmanto dažās valstīs, piemēram, lai organizētu uzņēmuma nodošanu vai lai laulāto gadījumos ļautu pārdzīvojušajam dzīvesbiedram gūt labumu no kopīgā īpašuma.

21. pants

Šajā pantā jo īpaši paredzēts ņemt vērā *common law* juridisko sistēmu specifiku, piemēram, Anglijā, saskaņā ar kuru mantinieki neiegūst mirušā tiesības uzreiz pēc mirušā nāves, bet gan mantojumu pārvalda tiesneša iecelts un kontrolēts pārvaldītājs.

22. pants

Uz dažām dzīvojamām ēkām, uzņēmumiem vai citām īpašumu kategorijām, ņemot vērā to saimniecisko, ģimenes vai sociālo lietojumu, attiecas īpašs mantojuma režīms dalībvalstī, kurā tie atrodas, un tas ir jāievēro. Šāds īpašs režīms ir paredzēts, piemēram, ģimenes saimniecībām. Šim izņēmumam ir nepieciešams strikts interpretējums, lai saglabātu atbilstību šīs regulas vispārējam mērķim. Izņēmumu nepiemēro jo īpaši attiecībā uz sadalīšanas režīmu vai rezervēto mantojuma daļu.

27. pants

Sabiedriskās kārtības izmantošanai ir jābūt izņēmuma kārtā. Atšķirības starp tiesību aktiem saistībā ar mirušās personas tuvāko radnieku likumīgo interešu aizsardzību nedrīkst izmantot, lai pamatotu tās izmantošanu, jo tas nebūtu saderīgi ar mērķi nodrošināt vienu tiesību aktu piemērošanu mantojuma īpašumu kopumam.

4.4 IV nodaļa. Atzīšana un izpilde

Šajā nodaļā ietvertie noteikumi balstās uz Regulas (EK) Nr. 44/2001 atbilstošajiem noteikumiem. Visu juridisko lēmumu un darījumu atzīšana ir paredzēta, lai mantojuma jomā izveidotu savstarpējās atzīšanas principu, kas balstās uz savstarpējās atzīšanas principu. Spriedumu neatzīšanas iemeslu skaits tika iespējami samazināts.

4.5 V nodaļa. Autentiski akti

Ņemot vērā autentisko aktu praktisko nozīmi mantojumu jomā, šai regulai būtu jānodrošina to atzīšana, lai nodrošinātu to brīvu apriti. Šī atzīšana nozīmē, ka tiem ir tāds pats pierādījuma spēks, pilns un pilnīgs, attiecībā uz reģistrētā akta saturu un faktiem, kas tajā ir ietverti, kā valstu autentiskajiem aktiem vai tādā pašā veidā kā viņu izcelsmes valstī attiecībā uz autentiskuma prezumpciju, kā arī uz izpildes raksturu šīs regulas noteiktajās robežās.

4.6 VI nodaļa. Eiropas mantojuma apliecība

Lai ļautu ātri nokārtot starptautisku mantojumu, šī regula ievieš Eiropas mantojuma apliecību. Lai atvieglotu tā apriti Eiropas Savienībā, ir jāpieņem vienots apliecības modelis un jānorāda iestāde, kurai būtu starptautiska kompetence to izsniegt. Lai nodrošinātu konsekveni ar pamata jurisdikcijas noteikumiem, nepieciešams, lai tā būtu tā pati tiesa, kurai ir jurisdikcija kārtot mantojumu.

Šī apliecība neaizstāj apliecības, kas jau pastāv dažas dalībvalstīs. Kompetentās iestādes dalībvalstī mantinieku tiesības vai mantojuma pārvaldītāja vai izpildītāja pilnvaras tādējādi jāpierāda atbilstoši iekšējai procedūrai.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, lēmumu un autentisku aktu atzīšanu un izpildi mantošanas jomā un par Eiropas mantojuma apliecības izveidi

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 61. panta c) apakšpunktu, kā arī 67. panta 5. punkta otro ievilkumu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu¹³,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹⁴,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru,

tā kā:

- (1) Kopiena ir sev izvirzījusi mērķi uzturēt un attīstīt brīvības, drošības un tiesiskuma telpu. Lai pakāpeniski izveidotu šādu telpu, Kopienai ir jāpieņem pasākumi, kas attiecas uz tiesu iestāžu sadarbību civillietās, kurās ir pārrobežu elementi, ciktāl tas ir nepieciešams iekšējā tirgus pareizai darbībai.
- (2) Saskaņā ar Līguma 65. panta b) punktu šādiem pasākumiem jāveicina saderība starp dalībvalstīs piemērojamiem noteikumiem attiecībā uz tiesību kolīzijām un jurisdikciju.
- (3) Eiropadomes Tamperes sanāksmē 1999. gada 15. un 16. oktobrī kā pamatu tiesu iestāžu sadarbībai civillietās apstiprināja spriedumu un tiesu iestāžu citu nolēmumu savstarpējas atzīšanas principu un aicināja Padomi un Komisiju pieņemt pasākumu programmu, lai īstenotu šo principu.
- (4) Padome 2000. gada 30. novembrī pieņēma projektu programmai par pasākumiem, lai īstenotu savstarpējās atzīšanas principu attiecībā uz lēmumiem civillietās un komerclietās¹⁵. Programmā pasākumi, kas saistīti ar tiesību kolīziju normu saskaņošanu, norādīti kā tādi, kas paredzēti, lai veicinātu spriedumu savstarpēju atzīšanu. Tajā ir paredzēta tiesību akta izstrāde mantošanas un testamentu jomā, kura nebija ietverta Padomes 2000. gada 22. decembra Regulā (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās¹⁶.

¹³ OV C [...], [...], [...]. lpp.

¹⁴ OV C [...], [...], [...]. lpp.

¹⁵ OV C 12, 15.1.2001., 1. lpp.

¹⁶ OV L 12, 16.1.2001., 1. lpp.

- (5) Eiropadome savā sanāksmē Briselē 2004. gada 4. un 5. novembrī pieņēma jaunu programmu - „Hāgas programma: brīvības, drošības un tiesiskuma stiprināšanai Eiropas Savienībā”¹⁷. Šajā programmā uzsvēta nepieciešamība līdz 2011. gadam pieņemt tiesību aktu par mantošanas tiesībām, kura jo īpaši izskatīts jautājums par tiesību kolīziju normām, jurisdikciju, lēmumu savstarpēju atzīšanu un izpildi šajā jomā, par Eiropas mantojuma apliecību un mehānismu tam, lai precīzi zinātu, vai ES iedzīvotājs ir atstājis testamentu vai izteicis pēdējo gribu.
- (6) Ir nepieciešams atvieglot iekšējā tirgus labu darbību, novēršot to personu brīvas pārvietošanās šķēršļus, kuras šobrīd saskaras ar grūtībām, lai īstenotu savas tiesības starptautiskas mantošanas kontekstā. Eiropas tiesiskuma telpā pilsoņiem ir jābūt iespējai savlaicīgi organizēt savu mantojumu. Efektīvā veidā ir jānodrošina mantinieku un legātāru, citu personu, kuras saistītas ar mirušo personu, kā arī mantojuma kreditoru tiesības.
- (7) Lai sasniegtu šos mērķus, šajā regulā būtu jāapkopo noteikumi par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, lēmumu un autentisko aktu atzīšanu un izpildi šajā jomā, kā arī par Eiropas mantojuma apliecību.
- (8) Šīs regulas piemērošanas jomai būtu jāattiecas uz visiem civiltiesību jautājumiem, kas saistīti ar mirušā mantojumu, proti, saistībā ar mirušā visu veidu īpašuma nodošanu neatkarīgi no tā, vai tā ir brīvprātīga nodošana testamenta vai mantojuma līguma veidā, vai tā ir likumīga īpašuma nodošana nāves gadījumā.
- (9) Uz dāvinājumu derīgumu un ietekmi attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 17. jūnija Regula (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I)¹⁸. Līdz ar to tie būtu jāizslēdz no šīs regulas piemērošanas jomas tāpat kā citas tiesības un īpašumi, kas izveidoti vai nodoti citādi, nevis mantojuma ceļā. Tomēr mantojumam piemērojamiem tiesību aktiem, kas noteikti, piemērojot šo regulu, būtu jāprecizē, vai šis dāvinājums vai cita veida *inter vivos* noteikums, kurš ir pamatā nepastarpinātām lietu tiesībām, var noteikt pienākumu ziņot vai samazināt, vai ņemt vērā, aprēķinot mantojamās daļas atbilstīgi mantojumam piemērojamiem tiesību aktiem.
- (10) Tomēr šajā regulā būtu jāietver lietu tiesību iegūšanas veids, kas attiecas uz materiālo īpašumu vai nemateriālo īpašumu, kā tas paredzēts mantošanai piemērojamajos tiesību aktos, lietu tiesību pilnīgs saraksts (*numerus clausus*), kas var pastāvēt saskaņā ar dalībvalstu tiesībām, kuru galvenokārt reglamentē *lex rei sita*, būtu jāiekļauj valsts noteikumos, kas pārvalda tiesību kolīzijas. Šo īpašuma tiesību publiskošana, jo īpaši zemes reģistra darbība un ietekme, ko rada ierakstīšana vai neierakstīšana šajā reģistrā, ko arī reglamentē vietējie tiesību akti, arī būtu jāizslēdz.
- (11) Ņemot vērā dažādos veidus, kā dalībvalstīs tiek kārtoti mantojumi, šai regulai būtu jānosaka plašākā nozīmē tiesu iestāžu jurisdikcija, ietverot ārpustiesas iestāžu jurisdikciju, kad tās veic tiesvedības funkcijas, jo īpaši deleģētā veidā.
- (12) Ņemot vērā pieaugošo Eiropas pilsoņu mobilitāti un lai veicinātu labu tiesvedības pārvaldību Eiropas Savienībā un nodrošinātu reālu piesaisti starp mantojumu un

¹⁷ OV C 53, 3.3.2005., 1. lpp.

¹⁸ OV L 177, 4.7.2008., 6. lpp.

dalībvalsti, kura īsteno jurisdikciju, šajā regulā būtu jāparedz mirušā pēdējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesu jurisdikcija attiecībā uz visu mantojumu kopumā. Tādu pašu iemeslu dēļ šai regulai izņēmuma kārtā vai noteiktos apstākļos būtu jāļauj tiesai, kurai ir jurisdikcija nodot lietu citas dalībvalsts tiesai, kuras pilsonība bija mirušajam, ja šī tiesa ir piemērotāka, lai izspriestu lietu.

- (13) Lai atvieglotu savstarpējo atzīšanu, no šā brīža vairs nebūtu jāparedz nekāda atsauce uz valsts tiesību jurisdikcijas noteikumiem. Tāpēc šajā regulā būtu jānosaka, kādos gadījumos vienas dalībvalsts tiesa var īstenot papildu jurisdikciju.
- (14) Lai atvieglotu to mantinieku un legātāru dzīvi, kuri dzīvo citā dalībvalstī, nevis tajā, kuras tiesām ir jurisdikcija kārtot mantojumu, regulai vajadzētu viņiem atļaut sniegt deklarācijas par mantojuma pieņemšanu vai atteikšanos no mantojuma tādā veidā, kā tas ir paredzēts viņu pastāvīgās dzīvesvietas tiesību aktos, vajadzības gadījumā, šīs valsts tiesās.
- (15) No mantojuma tiesību un lietu tiesību noteikumu savstarpējās saistības izriet, ka regulā būtu jāparedz dalībvalsts, kurā atrodas īpašums, tiesu izņēmuma jurisdikcija, ja šajā dalībvalstī ir noteikta tiesu iesaiste, lai pieņemtu pasākumus, uz kuriem attiecas lietu tiesības, saistībā ar šā īpašuma nodošanu un tā reģistrēšanu zemes reģistros.
- (16) Lai tiesvedība darbotos saskaņotā veidā, ir jāizvairās no pretrunīgu lēmumu pieņemšanas divās dalībvalstīs. Tālab šajā regulā būtu jāparedz procedūras vispārējie noteikumi, balstoties uz Regulu (EK) Nr. 44/2001.
- (17) Lai ļautu pilsoņiem ar pilnīgu tiesisko noteiktību izmantot iekšējā tirgus piedāvātās priekšrocības, šai regulai būtu jānodod viņiem iespēja jau savlaicīgi zināt viņu mantojumam piemērojamos tiesību aktus. Būtu jāiekļauj saskaņotas tiesību kolīziju normas, lai izvairītos no tā, ka dalībvalstīs tiek pieņemti pretrunīgi lēmumi. Galvenajam noteikumam būtu jānodrošina, ka mantojumu reglamentē paredzami tiesību akti, ar kuriem tas ir cieši saistīts. Tiesiskās noteiktības labad ir nepieciešams, lai šie tiesību akti aptvertu visus mantojuma īpašumus kopumā neatkarīgi no to veida vai atrašanās vietas, lai izvairītos no sarežģījumiem, ko rada mantojuma sadrumstalotība.
- (18) Ar šo regulu būtu jāpalielina pilsoņu iespēja savlaicīgi plānot savu mantojumu, viņiem ļaujot izvēlēties piemērojamos tiesību aktus. Šai izvēlei ir jāparedz strikti noteikumi, lai ievērotu to, ko likumīgi sagaida mantinieki un legātāri.
- (19) Regula neaptver mirušā īpašuma noteikumu formas derīgumu. Dalībvalstīs, kuras ir ratificējušas Hāgas 1961. gada 5. oktobra Konvenciju par likumu kolīzijas normām attiecībā uz testamentārās mantošanas kārtību, tās piemērošanas jomu reglamentē tajā paredzētie noteikumi.
- (20) Lai atvieglotu vienā dalībvalstī iegūto mantošanas tiesību atzīšanu, tiesību kolīziju normām būtu jāveicina mantojuma līgumu derīgums, pieņemot alternatīvos piesaistes faktorus. Trešo personu tiesiskā paļāvība būtu jāsauglabā.
- (21) Ciktāl tas atbilst šīs regulas vispārējam mērķim, un lai atvieglotu saskaņā ar mantošanai piemērojamo tiesību aktu iegūto lietu tiesību pārņemšanu, šai regulai

nevajadzētu radīt šķēršļus īpašuma atrašanās vietas tiesību aktu noteiktu obligātu noteikumu piemērošanai, kuri ir precīzi uzskaitīti.

- (22) Uz dažām dzīvojamām ēkām, uzņēmumiem vai citām īpašumu kategorijām, ņemot vērā to saimniecisko, ģimenes vai sociālo lietojumu, attiecas īpašs mantošanas režīms dalībvalstī, kurā tie atrodas. Šai regulai būtu jāievēro šis īpašais režīms. Tomēr šim izņēmumam saistībā ar mantošanai piemērojamā tiesību akta piemērošanu ir nepieciešams strikts interpretējums, lai saglabātu atbilstību šīs regulas vispārējam mērķim. Izņēmums jo īpaši neattiecas uz tiesību kolīziju normām, saskaņā ar kurām uz dzīvojamām ēkām attiecas tiesību akti, kuri ir atšķirīgi no kustamam īpašumam piemērojamiem tiesību aktiem, vai rezervētai mantojuma daļai piemērojamiem tiesību aktiem.
- (23) Atšķirības, no vienas puses, starp valstu risinājumiem attiecībā uz valsts tiesībām arestēt mantojuma masu un, no otras puses, tādas situācijas izskatīšanu, kad nav zināma vienas vai vairāku personu miršanas kārtība, var radīt pretrunīgus rezultātus vai pretēji - risinājuma neesību. Šajā regulā būtu jāparedz saskaņots risinājums, ievērojot dalībvalstu materiālās tiesības.
- (24) Sabiedrības interesēs būtu jādod dalībvalstu tiesām iespēja izņēmuma apstākļos atteikties piemērot ārvalstu tiesību aktus, ja to piemērošana būtu pretrunā tiesas atrašanās valsts sabiedriskajai kārtībai. Tomēr tiesām nedrīkstētu būt iespēja piemērot sabiedriskās kārtības izņēmumu, lai neievērotu citas dalībvalsts tiesību aktus vai atteiktos atzīt vai izpildīt lēmumu, autentisku aktu, tiesas izlīgumu vai Eiropas mantojuma apliecību, kas sagatavota citā dalībvalstī, ja tas būtu pretrunā Eiropas Savienības Pamattiesību hartai, jo īpaši tās 21. pantam, kas aizliedz jebkāda veida diskrimināciju.
- (25) Ņemot vērā šīs regulas vispārējo mērķi, t.i., mirušā īpašumu mantošanas jomā dalībvalstīs pieņemtu lēmumu savstarpēju atzīšanu, balstoties uz Regulu (EK) Nr. 44/2001, tajā būtu jāparedz noteikumi par lēmumu atzīšanu un izpildi, kuri vajadzības gadījumā jāpielāgo specifiskajām prasībām jomā, uz kuru attiecas šī regula.
- (26) Ņemot vērā atšķirīgos veidus, ka tiek kārtoti ar mantošanu saistīti jautājumi dalībvalstīs, šai regulai būtu jānodrošina autentisku aktu atzīšana un izpilde. Tomēr autentiskus aktus nevar pielīdzināt tiesu lēmumiem attiecībā uz to atzīšanu. Autentisku aktu atzīšana nozīmē, ka tiem ir tāds pats pierādījuma spēks attiecībā uz akta saturu un tiem ir tāda pati ietekme kā viņu izcelsmes valstī, kā arī to, ka tiem ir derīguma prezumpcija, kas var zaudēt spēku apstrīdēšanas gadījumā. Tādējādi šo derīgumu varēs vienmēr apstrīdēt tās dalībvalsts, kura ir izdevusi autentisko aktu, tiesā atbilstoši šīs dalībvalsts noteiktajām procesuālajām prasībām.
- (27) Paātrināta, pieejama un efektīva regula attiecībā uz starptautiskiem mantojumiem Eiropas Savienībā dod mantiniekam, legātāram, testamenta izpildītājam vai pārvaldītājam viegli un bez strīda pierādīt savu statusu dalībvalstīs, kurās atrodas mantojamais īpašums. Lai atvieglotu šāda pierādījuma brīvu apriti Eiropas Savienībā, ar šo regulu būtu jāievieš vienotas formas Eiropas mantojuma apliecība un jānorāda iestāde, kura ir kompetenta to izsniegt. Lai ievērotu subsidiaritātes principu, šai apliecībai nevajadzētu aizstāt dalībvalstu iekšējās procedūras. Regulā būtu jāprecizē saistība ar šīm procedūrām.

- (28) Dalībvalstu uzņemtās starptautiskās saistības pamato to, ka šī regula neskar starptautiskās konvencijas, kuru līgumslēdzējas puses laikā, kad tiek pieņemta šī regula, ir viena vai vairākas dalībvalstis. Šīs regulas vispārēju mērķu saskaņībai tomēr ir nepieciešams, lai šī regula prevalētu dalībvalstu starpā pār konvencijām.
- (29) Lai atvieglotu šīs regulas piemērošanu, ir jāparedz dalībvalstu pienākums paziņot noteiktu informāciju par viņu mantojuma tiesībām Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komerclietās ietvaros, kas izveidots ar Padomes 2001. gada 28. maija Lēmumu 2001/470/EK¹⁹.
- (30) Šīs regulas īstenošanai vajadzīgie pasākumi būtu jāpieņem saskaņā ar Padomes 1999. gada 28. jūnija Lēmumu 1999/468/EK, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību²⁰.
- (31) Komisija jo īpaši būtu jāpilnvaro pieņemt jebkurus grozījumus šai regulā noteiktajās veidlapās saskaņā ar Lēmuma 1999/468/EK 3. pantā noteikto procedūru.
- (32) Ja jēdzienu "pilsonība" izmanto, lai noteiktu piemērojamos tiesību aktus, būtu jāņem vērā, ka dažās valstīs, kuru juridiskā sistēma ir balstīta uz *common law*, kā vienlīdzīgs piesaistes kritērijs mantojuma jomā tiek lietots jēdziens „domicils”, nevis „pilsonība”.
- (33) Tā kā šīs regulas mērķus, proti, personu brīva pārvietošanās, Eiropas pilsoņu savlaicīga sava mantojuma plānošana starptautiskā kontekstā, mantinieku un legātāru, citu personu, kas saistītas ar mirušo, kā arī mantojuma kreditoru tiesības, nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstis atsevišķi un tā kā šīs regulas mēroga un iedarbības dēļ šos mērķus var labāk sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi šo mērķu sasniegšanai.
- (34) Šajā regulā ir ievērotas pamattiesības un ievēroti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā atzītie principi, jo īpaši tās 21. pants, saskaņā ar kuru ir aizliegta jebkāda veida diskriminācija, tostarp diskriminācija dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu dēļ, diskriminācija saistībā ar piederību pie nacionālās minoritātes, diskriminācija īpašuma, izcelsmes, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ. Dalībvalstu tiesām šī regula jāpiemēro, ievērojot šīs tiesības un principus.
- (35) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam, [Apvienotā Karaliste un Īrija ir paziņojušas par savu vēlmi piedalīties šīs regulas pieņemšanā un piemērošanā]/[neskarot minēta protokola 4. Pantu, Apvienotā Karaliste un Īrija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un tā tām nav saistoša un nav jāpiemēro].

¹⁹ OV L 174, 27.6.2001., 25. lpp.

²⁰ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

- (36) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam, Dānija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un tādēļ šī regula nav tai saistoša un nav jāpiemēro.

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

I nodaļa

Piemērošanas joma un definīcijas

1. pants

Piemērošanas joma

1. Šo regulu piemēro mirušā īpašuma mantojumam. To nepiemēro nodokļu, muitas vai administratīvos jautājumos.
2. Šajā regulā ar „dalībvalsti” saprot visas dalībvalstis, izņemot Dāniju, Apvienoto Karalisti un Īriju].
3. Šīs regulas piemērošanas jomā nav ietverti šādi jautājumi:
 - (a) fizisku personu stāvoklis, ka arī ģimenes attiecības un attiecības, kurām ir salīdzināma ietekme;
 - (b) fiziskas personas juridiskas personas statuss, ievērojot 19. panta 2. punkta c) un d) apakšpunktu;
 - (c) fiziskas personas pazušana, prombūtne un iespējama nāve;
 - (d) jautājumi, kas attiecas uz īpašumtiesībām, kas izriet no laulības attiecībām, kā arī uz īpašumtiesībām, ko piemēro attiecībām, kas pielīdzināmas laulībai;
 - (e) uzturēšanas pienākumi;
 - (f) tiesības vai īpašumi, kas radušies vai nodoti citādi, nevis kā mirušā mantojums, piemēram, dāvinājumi, vairāku personu kopīpašums ar peļņas nodošanu pārdzīvojušajai personai, pensiju plāni, apdrošināšanas līgumi un līdzīgi risinājumi, ievērojot 19. panta 2. punkta j) apakšpunktu;
 - (g) jautājumi, uz kuriem attiecas sabiedrību tiesības, piemēram, sabiedrību, asociāciju un juridisku personu izveides aktos vai statūtos ietvertās klauzulas, kurās noteikta daļu izmantošana tās locekļu nāves gadījumā;
 - (h) sabiedrību, asociāciju un juridisku personu likvidēšana, slēgšana un apvienošanās;
 - (i) trestu veidošana, darbība un likvidēšana;
 - (j) lietu tiesību veids attiecībā uz kādu īpašumu un šo tiesību publiskošana.

2. pants
Definīcijas

Šajā regulā

- (a) „mirušā īpašuma mantošana” - visu veidu īpašuma nodošana nāves gadījumā neatkarīgi no tā, vai tā ir brīvprātīga nodošana testamenta vai mantojuma līguma veidā, vai likumiska īpašuma nodošana nāves gadījumā;
- (b) „tiesa” - jebkura tiesas iestāde vai jebkura dalībvalstu iestāde, kas veic tiesvedības funkcijas mantošanas jomā; tiesām tiek pielīdzinātas citas iestādes, kas deleģētā veidā pilda valsts iestāžu funkcijas, uz kurām attiecas tiesu jurisdikcija atbilstoši šai regulai.
- (c) „mantojuma līgums” - līgums, ar kuru ar vai bez atlīdzības piešķir, groza vai atsauc tiesības uz vienas vai vairāku personu, kuras ir līguma slēdzējas, nākamo mantojumu;
- (d) „savstarpēji testamenti” - testamenti, ko viena kopīga akta veidā ir sagatavojušas divas vai vairāk personas trešās personas labā un/vai savstarpējos nolūkos;
- (e) "izcelsmes dalībvalsts" - dalībvalsts, kurā attiecīgi ir pieņemts nolēmums, apstiprināts vai noslēgts tiesas izlīgums, izdots autentisks akts;
- (f) "dalībvalsts, kurā iesniegts pieprasījums" - dalībvalsts, kurā ir pieprasīta nolēmuma, tiesas izlīguma vai autentiskā akta atzīšana un/vai izpilde;
- (g) „lēmums” - dalībvalsts tiesā pieņemts lēmums mantojuma lietā neatkarīgi no šā lēmuma nosaukuma, piemēram, nolēmums, spriedums, rīkojums vai izpildraksts, kā arī tiesas sekretāra lēmums par tiesvedības izmaksu noteikšanu;
- (h) „autentisks akts” - dokuments, kurš oficiāli sastādīts vai reģistrēts kā autentisks akts un kura autentiskums
 - attiecas uz parakstu un dokumenta saturu; un
 - ir noteikts valsts iestādē vai citā iestādē, ko šim nolūkam ir pilnvarojusi dalībvalsts, kurā tas izdots;
- (i) „Eiropas mantojuma apliecība” - apliecība, ko izdevusi kompetentā tiesa, piemērojot šīs regulas VI nodaļu.

II nodaļa

Jurisdikcija

3. pants

Tiesas

Šīs nodaļas noteikumus piemēro visām tiesām dalībvalstīs, bet ārpusvietas iestādēm tos piemēro tikai vajadzības gadījumā.

4. pants

Vispārējā jurisdikcija

Neatkarīgi no šīs regulas noteikumiem jurisdikcija pieņemta lēmumus mantošanas jomā ir tās dalībvalsts tiesām, kuras teritorijā mirušajam bija pastāvīgā dzīvesvieta nāves dienā.

5. pants

Lietas nodošana tiesai, kura ir piemērotāka lietas izskatīšanai

1. Ja mirušais ir izvēlējis kādas dalībvalsts tiesību aktus sava mantojuma pārvaldīšanai atbilstīgi 17. pantam, tiesa, kurā ir iesniegta prasība atbilstoši 4. pantam, pēc vienas puses pieprasījuma un ja tā uzskata, ka tās dalībvalsts tiesas, kuras tiesību akti ir izvēlēti, ir piemērotākas, lai izskatītu mantojuma lietu, var apturēt tiesvedību un aicināt puses iesniegt prasību šīs dalībvalsts tiesās.
2. Kompetentā tiesa atbilstoši 4. pantam nosaka termiņu, kura laikā saskaņā ar 1. punktu var tikt iesniegta prasība tās dalībvalsts tiesās, kuras tiesību akti tika izvēlēti. Ja šajā laikā attiecīgajās tiesās nav iesniegta prasība, tiesa, kurā iesniegta prasība, turpina īstenot jurisdikciju.
3. Tās dalībvalsts tiesas, kuras tiesību akti tika izvēlēti, paziņo par jurisdikciju ne vairāk kā astoņu nedēļu laikā no dienas, kad tajās ir iesniegta prasība atbilstīgi 2. punktam. Šajā gadījumā tiesa, kurā pirmajā iesniegta prasība, nekavējoties atsakās no jurisdikcijas. Pretējā gadījumā tiesa, kurā pirmajā iesniegta prasība, turpina īstenot jurisdikciju.

6. pants

Pārējie jurisdikcijas jautājumi

Ja mirušā pastāvīgā dzīves vieta nāves dienā nebija kādā no dalībvalstīm, dalībvalsts tiesas tomēr ir kompetentas, pamatojoties uz to, ka mantojuma īpašumi atrodas šajā dalībvalstī un ka

- (a) mirušā iepriekšējā dzīvesvieta bija minētajā valstī ar nosacījumu, ka šī uzturēšanās valstī nav beigusies vairāk nekā piecus gadus pirms prasības iesniegšanas tiesā; vai, ja tā nav,

- (b) mirušajam nāves dienā bija šīs dalībvalsts pilsonība; vai, ja tā nav,
- (c) mantinieka vai legātāra pastāvīgā dzīvesvieta ir minētajā dalībvalstī; vai, ja tā nav,
- (d) prasījums attiecas tikai uz šiem īpašumiem.

*7. pants
Pretprasības*

Tiesai, kurā norit tiesvedība, pamatojoties uz 4., 5. vai 6. pantu, piekrīt izskatīt arī pretprasības, kuras ietilpst šīs regulas piemērošanas jomā.

*8. pants
Jurisdikcija, lai pieņemtu mantojumu vai lai to noraidītu*

Tās dalībvalsts tiesas, kurās ir mantinieka vai legātāra pastāvīgā dzīvesvieta, ir arī kompetentas, lai saņemtu deklarācijas par mantojuma vai legāta pieņemšanu vai par to noraidīšanu, vai paredz ierobežot mantinieka vai legātāra atbildību, ja šīs deklarācijas ir jāsniedz tiesā.

*9. pants
Īpašuma atrašanās vietas tiesu jurisdikcija*

Ja dalībvalsts, kurā atrodas īpašums, tiesību aktos ir paredzēta tās tiesu iesaistīšanās, lai veiktu pasākumus, uz kuriem attiecas lietu tiesības saistībā ar šī īpašuma nodošanu, reģistrēšanu vai pārvietošanu zemes reģistrā, šīs dalībvalsts tiesām ir jurisdikcija veikt šādus pasākumus.

*10. pants
Prasības iesniegšana tiesā*

Šajā nodaļā uzskata, ka prasība ir iesniegta tiesā:

- (a) laikā, kad dokuments, ar ko iesniegta prasība, vai līdzvērtīgs dokuments ir iesniegts tiesā, ar nosacījumu, ka prasītājs pēc tam ir veicis pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai nodrošinātu izsniegšanu atbildētājam, vai
- (b) dokuments jāizsniedz pirms iesniegšanas tiesā – laikā, kad to saņem iestāde, kas ir atbildīga par izsniegšanu, ar nosacījumu, ka pieteicējs pēc tam ir veicis visus pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai nodrošinātu dokumentu iesniegšanu tiesā.

*11. pants
Jurisdikcijas pārbaude*

Ja prasība ir celta kādas dalībvalsts tiesā, kurai saskaņā ar šo regulu nav jurisdikcijas, tā pēc savas iniciatīvas paziņo, ka tai nav jurisdikcijas.

12. pants
Pieņemamības pārbaude

1. Ja atbildētājs, kam pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā valstī, kas nav dalībvalsts, kurā ir celta prasība, neierodas tiesā, tad tiesa, kurai ir jurisdikcija, ir jāaptur tiesvedība, kamēr nav pierādīts, ka atbildētājs ir varējis laikus saņemt dokumentu, ar ko ir celta prasība, vai līdzvērtīgu dokumentu, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, vai – ka šajā nolūkā ir veikti visi vajadzīgie pasākumi.
2. Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 13. novembra Regulas (EK) Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpustiesas civillietu un komerclietu dokumentu izsniegšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs²¹ 19. pantu piemēro šā panta 1. punkta noteikumu vietā, ja dokuments, uz kura pamata tiek ierosināta lieta, vai līdzvērtīgs dokuments jānosūta no vienas dalībvalsts uz citu saskaņā ar minēto regulu.
3. Ja nepiemēro Padomes Regulas (EK) Nr. 1393/2007 noteikumus, piemēro Hāgas 1965. gada 15. novembra Konvencijas par tiesas un ārpustiesas civillietu un komerclietu dokumentu izsniegšanu ārvalstīs 15. pantu, ja dokuments, uz kura pamata ierosināta lieta, vai līdzvērtīgs dokuments bija jānosūta uz ārvalstīm saskaņā ar šo konvenciju.

13. pants
Lis pendens

1. Ja prasības ar vienu un to pašu pamatu un priekšmetu un starp tām pašām pusēm ir iesniegtas dažādu dalībvalstu tiesās, tad visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā iesniegta prasība, pēc savas iniciatīvas aptur tiesvedību, līdz tiek konstatēta tās tiesas jurisdikcija, kurā pirmajā ir iesniegta prasība.
2. Ja ir noteikta tās tiesas piekritība, kurā prasība iesniegta pirmajā, tad tiesa, kurā prasība iesniegta kā otrajā, atsakās no piekritības par labu pirmajai.

14. pants
Saistītas prasības

1. Ja saistītas prasības tiek izskatītas tiesās dažādās dalībvalstīs, tad visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā ir iesniegta prasība, var apturēt tiesvedību.
2. Ja tādas prasības tiek izskatītas pirmajā instancē, visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā iesniegta prasība, pēc kādas puses pieteikuma var arī atteikties no jurisdikcijas, ja attiecīgās prasības ir tās tiesas jurisdikcijā, kurā pirmajā iesniegta prasība, un ja tās tiesību akti ļauj šīs prasības apvienot.
3. Šajā pantā prasības uzskata par saistītām, ja tās ir tik cieši saistītas, ka ir lietderīgi tās izskatīt un izlemt kopā, lai izvairītos no riska, ka atsevišķā tiesvedībā tiek pieņemti nesavienojami spriedumi.

²¹ OV L 324, 10.12.2007., 79. lpp.

15. pants
Pagaidu pasākumi, tostarp aizsardzības pasākumi

Dalībvalsts tiesās var iesniegt pieteikumu attiecībā uz tādiem pagaidu pasākumiem, tostarp aizsardzības pasākumiem, ko paredz attiecīgās valsts tiesību akti, pat ja saskaņā ar šo regulu lieta pēc būtības ir citas dalībvalsts tiesu jurisdikcijā.

III nodaļa

Piemērojamie tiesību akti

16. pants
Vispārīgs noteikums

Ja vien šajā regulā nav paredzēts citādi, mantojumam kopumā piemērojamie tiesību akti ir tās dalībvalsts tiesību akti, kurā bija mirušā pastāvīgā dzīvesvieta viņa nāves dienā.

17. pants
Izvēles brīvība

1. Jebkura persona var izvēlēties kā tiesību aktus, kas reglamentē viņas mantojumu kopumā, tās valsts tiesību aktus, kuras pilsoņi šī persona ir.
2. Mantojumam piemērojamie tiesību akti ir jānorāda precīzi, un tie ir jāietver deklarācijā, kurā ir ietverti noteikumi attiecībā uz īpašumu nāves gadījumā.
3. Šāda norādījuma esību un piekrišanas derīgumu pēc būtības reglamentē norādītie tiesību akti.
4. Lai autors varētu izdarīt grozījumus vai atsaukt piemērojamo tiesību aktu norādījumu, šiem grozījumiem vai atsaukumam ir jāatbilst grozīšanas vai atsaukšanas nosacījumiem, kas ietverti noteikumos attiecībā uz īpašumu nāves gadījumā.

18. pants
Mantojuma līgumi

1. Līgumu, kas attiecas uz kādas personas mantojumu, reglamentē tiesību akti, kas saskaņā ar šo regulu būtu piemērojami šīs personas mantojamam nāves gadījumā dienā, kad līgums tika noslēgts. Ja saskaņā ar šiem tiesību aktiem līgums nav derīgs, tā derīgums tomēr tiks pieļauts, ja tas atbilst tiesību aktiem, kas nāves dienā ir piemērojami mantojumam saskaņā ar šo regulu. Tātad līgumu reglamentē šis tiesību akts.
2. Vairāku personu mantojumu līgums ir derīgs pēc būtības tikai tad, ja tas atbilst tiesību aktiem, kas, piemērojot 16. pantu, būtu bijis piemērojami vienas no šo personu mantojumam, uz kuras mantojumu tas attiecas, gadījumā, ja nāve iestājas

dienā, kad parakstīts līgums. Ja līgums ir derīgs saskaņā ar tiesību aktiem, kas piemērojami vienas no šo personu mantojumam, piemēro šos tiesību aktus. Ja līgums ir derīgs saskaņā ar tiesību aktiem, kas piemērojami vairāku personu mantojumam, līgumu reglamentē tie tiesību akti, ar kuriem tam ir visciešākā saikne.

3. Kā tiesību aktus, kas reglamentē viņu līgumu, līdzēji var norādīt tiesību aktus, ko persona vai viena no personām, uz kuras mantojumu tas attiecas, būtu varējusi izvēlēties saskaņā ar 17. pantu.
4. Šajā pantā minēto tiesību aktu piemērošana neskar to personu tiesības, kuras nav līguma slēdzējas un kurām saskaņā ar 16. vai 17. pantā norādītajiem tiesību aktiem ir tiesības uz neatraidāmo mantojuma daļu vai citas tiesības, kuras tai nevar atņemt persona, uz kuras mantojumu tas attiecas.

19. pants

Piemērojamo tiesību aktu darbības joma

1. III nodaļā norādītie tiesību akti reglamentē visu mantojumu kopumā - no tā atklāšanas brīža līdz mantojuma galīgajai nodošanai tā saņēmējiem.
2. Šie tiesību akti jo īpaši reglamentē
 - (a) cēloņus, mantojuma atklāšanas laiku un vietu;
 - (b) mantinieku un legātāru atbilstību, tostarp pārdzīvojuša laulātā mantošanas tiesības, šo personu attiecīgo mantojuma daļu noteikšanu, saistības, ko tiem noteicis mirušais, kā arī citas tiesības, kas attiecas uz mantojumu un kuras radušās nāves gadījumā;
 - (c) spēja mantot;
 - (d) nespējas pieņemt mantojumu īpaši cēloņi;
 - (e) izslēgšana no mantojuma un mantojuma aizliegums;
 - (f) mantojumu veidojošo īpašumu un tiesību nodošana mantiniekiem un legātāriem, tostarp nosacījumi un ietekme, ko rada mantojuma vai legātu pieņemšana vai to atraidīšana;
 - (g) mantinieku, testamentu izpildītāju un citu mantojuma pārvaldītāju pilnvaras, jo īpaši īpašumu pārdošana, kreditoru maksājumi;
 - (h) atbildība par mantojuma parādiem;
 - (i) brīvi pieejamā daļa, rezervētās daļas un citi ierobežojumi brīvībai rīkoties ar īpašumu nāves gadījumā, tostarp piešķirumi, ko tiesas iestāde vai kāda cita iestāde atrēķina no mantojuma mirušā tuvu radnieku labā;
 - (j) pienākums ziņot par dāvinājumiem vai tos atskaitīt, kā arī to ņemšana vērā mantiniekiem pienākošos daļu aprēķinā;

- (k) noteikumu par īpašumu nāves gadījumā derīgums, interpretācija, grozījumi un atsaukšana, izņemot attiecībā uz šo noteikumu formālo derīgumu;
- (l) mantojuma dalīšanu.

20. pants

Pieņemšanas vai noraidīšanas veida derīgums

Neskarot 19. pantu, mantojuma vai legāta pieņemšana vai to noraidīšana, vai deklarācija, kas paredz ierobežot mantinieka vai legātāra atbildību, ir arī derīga, ja tā ievēro dalībvalsts, kurā šim mantiniekam vai legātāram ir pastāvīgā dzīvesvieta, tiesību aktu nosacījumus.

21. pants

Īpašuma atrašanās vietas tiesību aktu piemērošana

1. Mantojumam piemērojamie tiesību akti nerada šķēršļus tās valsts tiesību aktu piemērošanai, kurā atrodas īpašums, ciktāl, lai pieņemtu mantojumu vai legātu vai no tiem atteiktos, tiesību aktos ir paredzētas formalitātes, kas ir vēlākas nekā mantojumam piemērojamos tiesību aktos noteiktās formalitātes.
2. Mantojumam piemērojamie tiesību akti nerada šķēršļus īpašuma atrašanās vietas dalībvalsts tiesību aktu piemērošanai,
 - (a) ja tajos noteikts, ka mantojuma pārvaldībai un likvidācijai pārvaldītāju vai testamenta izpildītāju izvirza šīs dalībvalsts iestāde. Mantojumam piemērojamie tiesību akti reglamentē tādu personu noteikšanu kā mantinieki, legātāri, testamenta izpildītāji vai pārvaldītāji, kuriem var tikt noteikta atbildība attiecībā uz mantojuma pārvaldību un likvidāciju,
 - (b) ja tajos ir noteikts, ka pirms mantojuma galīgās nodošanas personām, kurām ir tiesības uz mantojumu, ir jāveic ar mantojumu saistītu nodokļu maksājums.

22. pants

Speciāli mantojuma režīmi

Saskaņā ar šo regulu piemērojamie tiesību akti neskar īpašus mantojuma režīmus, saskaņā ar kuriem uz noteiktām dzīvojamām ēkām, uzņēmumiem vai citu speciālo īpašumu kategoriju attiecas dalībvalsts, kurā tie atrodas, tiesību akti, ņemot vērā to saimniecisko, ģimenes vai sociālo lietojumu, ja saskaņā ar šiem tiesību aktiem šis režīms ir piemērojams neatkarīgi no tā, kādi tiesību akti reglamentē mantojumu.

23. pants

Vienlaicīgi mirušas personas

Ja divas vai vairāk personas, kuru mantojumus reglamentē atšķirīgi tiesību akti, mirst apstākļos, kad nav iespējams noteikt nāves iestāšanās secību, un ja šie tiesību akti regulē šo situāciju, izmantojot nesaderīgus noteikumus, vai to neregulē nemaz, nevienai no šīm personām nav tiesību attiecībā uz otras personas vai citu personu mantojumu.

24. pants
Brīvais mantojums

Ja saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem piemērojamiem tiesību aktiem nav mantinieka vai legātāra atbilstoši noteikumiem par īpašumu nāves gadījumā, vai neviena fiziska persona, kurai mantojums pienākas likumiskā kārtā, šādi noteiktu tiesību aktu piemērošana nerada šķēršļus saskaņā ar dalībvalsts vai attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem noteiktās institūcijas tiesībām pārņemt mantojuma īpašumus, kas atrodas tās teritorijā.

25. pants
Universāla piemērošana

Ar šo regulu noteiktie tiesību akti jāpiemēro, pat ja tie nav dalībvalstu tiesību akti.

26. pants
Atgriezeniskā norāde

Kad šī regula nosaka valsts tiesību aktu piemērošanu, ar to domāti šajā valstī spēkā esošie tiesību akti, izņemot starptautiskās privātās tiesības.

27. pants
Sabiedriskā kārtība

1. Šajā regulā norādītā likuma piemērošanu var atteikt tikai gadījumā, ja šāda piemērošana ir nesaderīga ar tiesas atrašanās vietas valsts sabiedrisko kārtību.
2. Jo īpaši ar šo regulu noteikto tiesību aktu noteikums nevar tikt uzskatīts par pretēju tiesas atrašanās vietas valsts sabiedriskajai kārtībai tikai tāda iemesla dēļ, ka tā kārtība attiecībā uz mantojuma obligāto daļu ir atšķirīga no kārtības, kas ir spēkā tiesas atrašanās vietas valstī.

28. pants
Valstis ar vairākām tiesību sistēmām

1. Ja kādā valstī ir vairākas teritoriālās vienības un attiecībā uz mirušā īpašumu mantošanu katrai no tām ir savas tiesību normas, katru teritoriālo vienību uzskata par valsti, lai noteiktu, kādi tiesību akti ir piemērojami saskaņā ar šo regulu.
2. Dalībvalstij, kuras dažādām teritoriālām vienībām ir savas tiesību normas attiecībā uz mirušā īpašuma mantošanu, nav jāpiemēro šī regula tiesību kolīzijām, kas pastāv tikai starp šādām vienībām.

IV nodaļa

Atzīšana un izpilde

29. pants Lēmuma atzīšana

Lēmumi, kas pieņemti, piemērojot šo regulu, tiek atzīti pārējās dalībvalstīs bez kādas īpašas procedūras izmantošanas.

Jebkura ieinteresētā persona, kas lēmuma atzīšanu izvirza par galveno jautājumu strīdā, saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 44/2001 38. līdz 56. pantā paredzēto kārtību var konstatēt, ka lēmums ir jāatzīst. Ja tiesvedības rezultāts kādas dalībvalsts tiesā ir atkarīgs no lēmuma par saistītu jautājumu attiecībā uz atzīšanu, tad minētā jautājuma izlemšana ir šīs tiesas jurisdikcijā.

30. pants Neatzīšanas pamats

Pieņemts lēmums nav atzīts šādos gadījumos:

- (a) ja atzīšana ir redzami pretēja dalībvalsts, kurā tas iesniegts, sabiedriskajai kārtībai, saprotot, ka sabiedriskās kārtības kritēriju nevar piemērot jurisdikcijas noteikumiem;
- (b) gadījumos, ja tas ir pieņemts aizmuguriski – ja atbildētājam netika laikus izsniegts dokuments, ar ko ir celta prasība, vai līdzvērtīgs dokuments, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, izņemot gadījumu, ja atbildētājs nebija uzsācis lēmuma pārsūdzēšanu, kad viņam bija iespējams to darīt;
- (c) ja tas ir pretrunā lēmumam, kas pieņemts to pašu pušu tiesvedībā dalībvalstī, kurā tiek prasīta atzīšana;
- (d) ja tas ir pretrunā agrākam lēmumam, kas pieņemts citā dalībvalstī vai kādā trešā valstī, kura iesaistīta tajā pašā prasībā un to pašu pušu prāvā, ar noteikumu, ka agrākais lēmums atbilst nosacījumiem tā atzīšanai dalībvalstī, kurā to izpilda.

31. pants Aizliegums pārskatīt pēc būtības

Nekādos apstākļos ārvalstīs pieņemts lēmums nav pārskatāms pēc būtības.

32. pants
Tiesvedības apturēšana

Tās dalībvalsts tiesa, kurā tiek prasīts atzīt lēmumu, kas pieņemts citā dalībvalstī, drīkst apturēt tiesvedību, ja lēmums ir pārsūdzēts parastā kārtā.

33. pants
Lēmumu izpildāmība

Dalībvalstī pieņemti un tajā izpildāmi lēmumi, un tiesas izlīgumi tiek izpildīti citās dalībvalstīs atbilstoši Regulas (EK) Nr. 44/2001 38. – 56. un 58. pantam.

V nodaļa

Autentiski akti

34. pants
Autentisku aktu atzīšana

Vienā dalībvalstī saņemtie autentiskie akti tiek atzīti citās dalībvalstīs, izņemot, ja tiek apstrīdēts šo aktu derīgums atbilstoši izcelsmes dalībvalstī paredzētajām procedūrām, un ar nosacījumu, ka šada atzīšana nav pretēja tās dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, kurā tas pieprasīts.

35. pants
Autentisku aktu izpildāmība

Vienā dalībvalstī saņemti un izpildāmi autentiski akti pēc pieprasījuma tiek deklarēti kā izpildāmi citā dalībvalstī atbilstoši Regulas (EK) Nr. 44/2001 38. – 57. pantā paredzētajai procedūrai. Tiesa, kurā tiek iesniegta pārsūdzība saskaņā ar šīs regulas 43. un 44. pantu, noraida vai atsauc deklarāciju, kurā ir konstatēta izpildāmība, tikai tad, ja autentiska akta izpilde ir acīmredzami pretēja sabiedriskajai kārtībai dalībvalstī, kurā tas pieprasīts, vai ja akta derīgums tiek apstrīdēts tās dalībvalsts tiesā, kura ir izsniegusi autentisku aktu.

VI nodaļa

Eiropas mantojuma apliecība

36. pants
Eiropas mantojuma apliecības izveide

1. Ar šo regulu tiek izveidota Eiropas mantojuma apliecība, kas apliecina mantinieka, legātāra statusu, testamentu izpildītāju vai trešo personu pārvaldītāju pilnvaras. Šo

apliecību izsniedz saskaņā ar šajā nodaļā noteikto kompetentā iestāde atbilstoši mantojumam piemērojamiem tiesību aktiem saskaņā ar šīs regulas III nodaļu.

2. Eiropas mantojuma apliecības izmantošana nav obligāta. Apliecība neaizstāj iekšējās procedūras. Tomēr apliecības ietekme ir arī atzīta dalībvalstī, kuras iestādes to ir izsniegušas saskaņā ar šo nodaļu.

37. pants

Tiesības izsniegt apliecību

1. Apliecību izsniedz, ja to pieprasa jebkura persona, kurai ir pienākums apliecināt mantinieka, legātāra statusu vai testamenta izpildītāja vai trešo personu pārvaldītāju pilnvaras.
2. Apliecību sagatavo tās dalībvalsts kompetentā tiesa, kuras tiesām ir jurisdikcija saskaņā ar 4., 5. un 6. pantu.

38. pants

Pieteikuma saturs

1. Persona, kura iesniedz pieteikumu mantojuma sertifikāta izsniegšanai norāda, izmantojot I pielikumā pievienotās veidlapas paraugu, visu informāciju, kas ir viņas rīcībā:
 - (a) informāciju par mirušo: uzvārdu, vārdu(-us), dzimumu, ģimenes stāvokli, ja iespējams – personas kodu, pēdējās pastāvīgās dzīvesvietas adresi, nāves datumu un vietu;
 - (b) informāciju par pieteikuma iesniedzēju: uzvārdu, vārdu(-us), dzimumu, pilsonību, ja iespējams – personas kodu, adresi, radniecību vai saistību ar mirušo;
 - (c) faktiskos un tiesiskos elementus, kas pamato viņa tiesības mantot un/vai viņa tiesības pārvaldīt un/vai izpildīt mantojumu. Ja ir zināms, ka pastāv nāves gadījumā piemērojami noteikumi, šo noteikumu kopiju pievieno pieteikumam;
 - (d) vai viņš aiztāj citus mantiniekus vai legātārus, un apstipriņošas atbildes gadījumā – dokumentu, kas apliecina šo personu nāvi vai jebkādu citu notikumu, kas viņiem neļauj ierasties uz mantojuma pieprasīšanu;
 - (e) vai mirušais ir parakstījis laulības līgumu, un apstipriņošas atbildes gadījumā – pieteikumam ir jāpievieno laulības līguma kopija;
 - (f) vai viņam ir zināma informācija par to, ka pastāv mantošanas tiesību apstrīdēšana.
2. Pieteikuma iesniedzējam ir jāpierāda iesniegtās informācijas patiesums, pievienojot autentiskus dokumentus. Gadījumā, ja šos dokumentus nav iespējams iesniegt vai ja to iesniegšana ir nesamērīgi sarežģīta, tiek atļauti citi apliecināšanas veidi.

3. Kompetentā tiesa veic piemērotus pasākumus, lai pārliecinātos par izdarīto paziņojumu patiesumu. Ja tās iekšējās tiesības to atļauj, tiesa pieprasa, lai šie paziņojumi tiktu veikti ar zvērestu.

39. pants
Daļēju apliecība

Daļēju apliecību var pieprasīt un to izsniegt, lai apliecinātu

- (a) katra mantnieka vai legātāra tiesības un viņiem pienākošos mantojuma daļu,
- (b) noteikta īpašuma tiesību nodošanu, ja to atļauj mantojumam piemērojami tiesību akti,
- (c) mantojuma pārvaldība.

40. pants
Apliecības izsniegšana

1. Apliecību izsniedz tikai tad, ja tiesa, kurai ir jurisdikcija, uzskata, ka ir iesniegti pieteikumu pamatojoši elementi. Tiesa, kurai ir jurisdikcija, apliecību izsniedz nekavējoties.
2. Tiesa, kurai ir jurisdikcija, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja paziņojumus, viņa iesniegtos aktus un apliecinātos dokumentus, nekavējoties veic izmeklēšanu, lai pārbaudītu faktus, un meklē papildu pierādījumus, kas tai šķiet nepieciešami.
3. Šīs nodaļas nolūkiem dalībvalstis nodrošina piekļuvi citu dalībvalstu tiesām, kurām ir jurisdikcija, jo īpaši civilstāvokļa reģistram, reģistriem, kuros ir iekļauti akti vai fakti par mantojumu vai mirušā ģimenes stāvokli, un nekustamā īpašuma reģistriem.
4. Tiesa, kura izdod apliecību, var izsaukt uz tiesu ieinteresētās personas un iespējamos pārvaldītājus vai izpildītājus, veikt publicēšanu, lai uzaicinātu pārējās personas, kurām iespējams ir tiesības uz mantojumu, apliecināt savas tiesības.

41. pants
Apliecības saturs

1. Eiropas mantojuma apliecību izsniedz, izmantojot II pielikumā iekļauto veidlapas paraugu.
2. Eiropas mantojuma apliecībā ietver šādas norādes:
 - (a) tiesa, kura izdevusi apliecību, faktiskie un tiesiskie elementi, saskaņā ar kuriem šī tiesa uzskata, ka tai ir jurisdikcija izsniegt apliecību, kā arī izsniegšanas datums;
 - (b) informācija par mirušo: uzvārds, vārdi, dzimums, ģimenes stāvoklis, pilsonība, ja iespējams – identifikācijas kods, pēdējās pastāvīgās dzīvesvietas adrese, nāves datums un vieta;

- (c) mirušā norādītie iespējamie laulības līgumi;
- (d) saskaņā ar šo regulu mantojumam piemērojamie tiesību akti un faktiskie un tiesiskie apstākļi, pamatojoties uz kuriem tie ir noteikti;
- (e) faktiskie un tiesiskie elementi, no kuriem izriet mantinieku, legātāru, testamentu izpildītāju vai trešo personu pārvaldītāji: likumiskais un/vai testamentārais un/vai no mantojuma līgumiem izrietošais mantojums;
- (f) informācija par pieprasītāju: uzvārds, vārdi, dzimums, pilsonība, ja iespējams – identifikācijas kods, adrese, radniecība vai saistība ar mirušo;
- (g) vajadzības gadījumā norāde katram mantiniekam par mantojuma pieņemšanas veidu;
- (h) ja ir vairāki mantojumi, daļa, kas pienākas katram no viņiem, vajadzības gadījumā īpašumu vai tiesību saraksts, kas pienākas katram noteiktam mantiniekam;
- (i) īpašumu un tiesību saraksts, kas pienākas legātāriem saskaņā ar mantojumam piemērojamiem tiesību aktiem;
- (j) mantinieka tiesību ierobežojumi, ņemot vērā mantojumam piemērojamos tiesību aktus, atbilstīgi III nodaļai un/vai testamentā vai mantojuma līgumā ietvertajiem noteikumiem;
- (k) to darbību saraksts, ko mantinieks, legātārs, testamentā izpildītājs un/vai pārvaldītājs var veikt attiecībā uz mantojuma īpašumiem saskaņā ar mantojumam piemērojamiem tiesību aktiem.

42. pants

Eiropas mantojuma apliecības ietekme

1. Eiropas mantojuma apliecība ir pilnībā atzīta visās dalībvalstīs attiecībā uz to, ka tā apliecina mantinieku, legātāru statusu, testamentu izpildītāju vai trešo personu pārvaldītāju pilnvaras.
2. Visās dalībvalstīs tiek uzskatīts, ka apliecības saturs atbilst patiesībai tās derīguma termiņa laikā. Tiek uzskatīts, ka personai, kura apliecībā ir norādīta kā mantinieks, legātārs, testamentā izpildītājs vai pārvaldītājs, ir mantošanas tiesības vai pārvaldības pilnvaras, kā tas norādīts apliecībā, un ka pastāv tikai tie nosacījumi un ierobežojumi, kas apliecībā ir norādīti.
3. Jebkura persona, kura maksā vai nodod īpašumu apliecības īpašniekam, kuram ir tiesības veikt šādas darbības saskaņā ar apliecību, tiks atbrīvota, izņemot gadījumu, ja viņas rīcībā ir informācija, ka apliecībā norādītais neatbilst patiesībai.
4. Tiek uzskatīts, ka jebkura persona, kura ir iegādājusies mantojuma īpašumus no apliecības īpašnieka, kuram ir tiesības lietot īpašumu atbilstoši apliecībai pievienotajam sarakstam, ir iegādājusies īpašumu no personas, kurai ir tiesības ar to

rīkoties, izņemot gadījumu, ja viņas rīcībā ir informācija, ka apliecībā norādītais neatbilst patiesībai.

5. Apliecība ir dokuments, kas ir derīgs, lai reģistrētu vai ierakstītu mantojuma īpašumus tās dalībvalsts, kurā atrodas īpašumi, publiskajos reģistros. Reģistrēšana notiek atbilstīgi kārtībai, kas noteikta tā dalībvalsts tiesību aktos, kuras pārvaldībā ir reģistrs, un rada ietekmi, ko tā paredz.

43. pants

Eiropas mantojuma apliecības labošana, apturēšana un atcelšana

1. Apliecības oriģinālu saglabā tiesa, kas to izdevusi, izsniedzot vienu vai vairākas apstiprinātas kopijas pieteikuma iesniedzējam vai jebkurai citai personai, kurai ir likumiskas intereses.
2. Izsniegtajām apstiprinātajām kopijām ir 42. pantā paredzētā ietekme trīs mēnešu laikposmā. Pēc šī termiņa beigām apliecības īpašnieki vai citas ieinteresētās personas var tiesā, kura izdevusi apliecību, pieprasīt jaunu apstiprinātu kopiju, lai apliecinātu savas tiesības uz mantojumu.
3. Apliecībā, pamatojoties uz ieinteresētās personas iesniegtu pieteikumu tiesā, kas izdevusi apliecību vai pamatojoties uz pašas ietādes darbību, izdara
 - (a) labojumus materiāla rakstura kļūdas gadījumā,
 - (b) papildu ierakstu par tās ietekmes apturēšanu, ja tiek apstrīdēta apliecības atbilstība reālai situācijai,
 - (c) atcelšanu, ja tiek noteikts, ka Eiropas mantojuma apliecība neatbilst reālai situācijai.
4. Tiesa, kas izdevusi apliecību, apliecības oriģinālā papildus norāda par tās labojumiem, ietekmes apturēšanu vai atcelšanu un par to informē pieteikuma iesniedzēju(-us).

44. pants

Tiesiskās aizsardzības līdzekļi

Katra dalībvalsts organizē tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret lēmumu par apliecības izsniegšanu vai neizsniegšanu, labojumu, apturēšanu vai atcelšanu.

VII nodaļa

Vispārīgie un nobeiguma noteikumi

45. pants

Attiecības ar pastāvošām starptautiskām konvencijām

1. Šī regula neskar tādu divpusēju vai daudzpusēju konvenciju piemērošanu, kurām šīs regulas pieņemšanas laikā ir pievienojusies viena vai vairākas dalībvalstis un kas attiecas uz jautājumiem, ko regulē šī regula, neietekmējot dalībvalstu saistības saskaņā ar Līguma 307. pantu.
2. Neatkarīgi no 1. punkta dalībvalstu savstarpējās attiecībās šī regula prevalē pār konvencijām, kas attiecas uz šīs regulas darbības jomu un kuru līgumslēdzējas puses ir dalībvalstis.

46. pants

Publiski pieejama informācija

Dalībvalstis Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komercietās ietvaros sniedz ar mantojuma tiesībām saistītu valsts tiesību aktu un procedūru aprakstu, lai to padarītu pieejamu publiski. Dalībvalstis ziņo par jebkādiem šo noteikumu vēlākiem grozījumiem.

47. pants

Veidlapu grozījumi

Grozījumus 38. un 41. pantā paredzētajās veidlapās pieņem saskaņā ar 48. panta 2. punktā noteikto konsultatīvo procedūru.

48. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz komiteja, kas paredzēta Regulas (EK) Nr. 44/2001 75. pantā.
2. Ja ir norāde uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 3. un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.

49. pants

Pārskatīšanas klauzula

Komisija līdz ... iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai ziņojumu par šīs regulas piemērošanu. Vajadzības gadījumā šo pārskatu papildina ar pielāgojumu priekšlikumiem.

50. pants
Pārejas noteikumi

1. Šo regulu piemēro to personu mantojumiem, kuras mirušas pēc regulas piemērošanas dienas.
2. Ja mirušais pirms šīs regulas piemērošanas dienas ir norādījis mantojumam piemērojamos tiesību aktus, šis norādījums tiek uzskatīts par derīgu, ciktāl tas atbilst 17. pantā minētajiem nosacījumiem.
3. Ja nolīgumā par turpmāko mantošanu puses pirms šīs regulas piemērošanas dienas ir norādījušas šim dokumentam piemērojamos tiesību aktus, šis norādījums tiek uzskatīts par derīgu, ciktāl tas atbilst 18. pantā minētajiem nosacījumiem.

51. pants
Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šo regulu piemēro no [viens gads pēc tās spēkā stāšanās dienas].

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs

APSTIPRINĀTA KOPIJA
Generālsekretāra vārdā -

Jordi AYET PUIGARNAU
Kancelejas direktors

PIELIKUMS I: REGULAS 38. PANTĀ MINĒTAIS PIETEIKUMS

EIROPAS MANTOJUMA APLIECĪBAS PIETEIKUMS

(36. pants un turpmākie panti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā [...] par mantošanu²²)

1. Dalībvalsts

BE BG CZ DE EE [IE] EL ES FR IT CY LV LT LU HU MT
NL AT PL PT RO SI SK FI SE [UK]

2. Informācija par mirušo personu

2.1. Uzvārds:

2.2. Vārds(-i):

2.3. Dzimums:

2.4. Ģimenes stāvoklis:

2.5. Pilsonība:

2.6. Personas kods*:

2.7. Nāves datums:

2.8. Nāves vieta:

Pēdējās pastāvīgās dzīvesvietas adrese:

2.9. Iela un numurs/p.k.:

2.10. Pilsēta/apdzīvota vieta un pasta indekss:

²² OVL [...]

2.11. Valsts:

3. Informācija par pieprasītāju

3.1. Uzvārds:

3.2. Vārds(-i):

3.3. Dzimums:

3.4. Pilsonība:

3.5. Personas kods*:

3.6. Iela un numurs/p.k.:

3.7. Pilsēta/apdzīvota vieta un pasta indekss:

3.8. Tālr.:

3.9. E-pasta adrese:

3.10. Radniecības saites vai saistība ar mirušo personu*:

* pēc vajadzības

4. Papildu informācija:

4.1. Faktiski vai tiesiski elementi, kas pamato mantojuma tiesības:

4.2. Faktiski vai tiesiski elementi, kas pamato tiesības izpildīt un/vai pārvaldīt mantojumu:

4.3. Vai mirušais ir paredzējis noteikumus nāves gadījumā? jā nē

Ja Jūs atbildējat „jā”, lūdzu, pievienojiet noteikumus nāves gadījumā.*

4.4. Vai mirušais ir parakstījis laulības līgumu? jā nē

Ja Jūs atbildējāt „jā”, lūdzu, pievienojiet laulības līgumu.*

4.5. Vai Jūs aizstājat kādu citu mantinieku vai legātāru? jā nē

Ja Jūs atbildējāt „jā”, lūdzu, pievienojiet apliecinājošu dokumentu par viņu nāvi vai notikumu, kas viņiem neļauj ierasties uz mantojuma pieprasīšanu.*

4.6. Vai Jums ir zināma informācija par to, ka pastāv mantošanas tiesību apstrīdēšana? jā
nē

Ja Jūs atbildējāt „jā”, lūdzu, iesniedziet informāciju par apstrīdēšanu.*

4.7. Lūdzu, pielikumā pievienojiet sarakstu ar visām personām, kurām bijušas attiecības ar mirušo, precizējot šo personu uzvārdu, vārdu(-us), attiecību veidu ar mirušo, dzimšanas datumu, pilsonību un adresi.

*Lūdzu, ja iespējams, iesniedziet autentiskus dokumentus vai apstiprinātas kopijas.

Es svinīgi apliecinu, ka šī informācija ir sniegta saskaņā ar manā rīcībā esošo informāciju.*

Datums:

Paraksts:

* 38. panta 3. punkts gadījumā, kad apliecinājums tiek izdarīts zvēresta veidā.

II PIELIKUMS: 41. PANTĀ PAREDZĒTĀ EIROPAS MANTOJUMA APLIECĪBA

EIROPAS MANTOJUMA APLIECĪBA

(41. pants Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā [...] par mantošanu²³)

1. Dalībvalsts, kuras tiesa izdod apliecību

BE BG CZ DE EE [IE] EL ES FR IT CY LV LT LU HU MT
NL AT PL PT RO SI SK FI SE [UK]

2. Informācija par tiesu

2.1. Kompetentā tiesa atbilstīgi šādam regulas pantam:

4. pants 5. pants 6. pants

2.2. Kontaktpersona:

2.3. Adrese:

3. Informācija par mirušo

3.1. Uzvārds:

3.2. Vārds(-i):

3.3. Dzimums:

²³ OVL [...]

3.4. Ģimenes stāvoklis:

3.5. Pilsonība:

3.6. Personas kods*:

3.7. Nāves datums:

3.8. Nāves vieta:

Pēdējās pastāvīgās dzīvesvietas adrese:

3.9. Iela un numurs/p.k.:

3.10. Pilsēta/apdzīvota vieta un pasta indekss:

3.11. Valsts:

3.12. Laulību līgumi:

3.13. Mantojumam piemērojamie tiesību akti:

4. Informācija par pieprasītāju

4.1. Uzvārds:

4.2. Vārds(-i):

4.3. Dzimums:

4.4. Pilsonība:

4.5. Personas kods*:

4.6. Iela un numurs/p.k.:

4.7. Pilsēta/apdzīvota vieta un pasta indekss:

4.8. Tālr.:

4.9. E-pasta adrese:

4.10. Radniecības saites vai saistība ar mirušo*:

* pēc vajadzības

5. Dokuments, kas apliecina, ka attiecīgā persona ir mantinieks

5.1. Šis dokuments sniedz apliecinājumu, ka attiecīgā persona ir mantinieks jā nē

5.2. Mantinieku saraksts:*

Uzvārds	Vārds(-i)	Dzimšanas datums	Mantojuma proporcionālā daļa	Ierobežojumi

* ja nepieciešams, lūdzu, pievienojiet papildu lapu.

5.3. Vai uz mantojuma pieņemšanu vajadzības gadījumā attiecas kāds nosacījums (piemēram, saistības atbildēt ar mantojuma priekšmetu par mantojuma iespējamām parādsaistībām)? jā nē

Ja „jā”, lūdzu, precizējiet uz atsevišķas lapas nosacījuma veidu un tā ietekmi.

5.4. Īpašumu saraksts vai tiesības, kas pienākas noteiktam mantiniekam:*

Uzvārds	Vārds(-i)	Mantas vai tiesību raksturojums

* ja nepieciešams, lūdzu, pievienojiet papildu lapu.

6. Dokuments, kas apliecina, ka attiecīgā persona ir mantojuma saņēmējs

6.1. Šis dokuments sniedz apliecinājumu, ka attiecīgā persona ir mantojuma saņēmējs jā
nē

6.2. Mantojuma saņēmēju saraksts:*

Uzvārds	Vārds(-i)	Dzimšanas datums	Tiesības vai īpašums(-i), kas pienākas mantojuma saņēmējam saskaņā ar noteikumiem nāves gadījumā

* ja nepieciešams, lūdzu, pievienojiet papildu lapu.

7. Dokuments, kas apliecina, ka attiecīgā persona ir izpildītājs un/vai pārvaldītājs

7.1. Šis dokuments sniedz apliecinājumu, ka attiecīgā persona ir pārvaldītājs jā nē

7.2. Šis dokuments sniedz apliecinājumu, ka attiecīgā persona ir izpildītājs jā nē

7.3. Lūdzu, precizējiet pārvaldītāja un/vai izpildītāja tiesību veidu, šo tiesību juridisko pamatu un norādošu to darbību sarakstu, ko viņš var veikt saskaņā ar savām tiesībām: